

VÁZLATOK

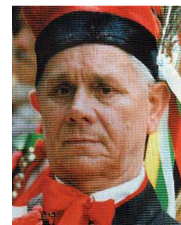
II. Közép-Európa társadalomföldrajzi vonásai

Népek, nyelvek, vallások

Európa benépesedésének irányai: **Ázsia, Afrika**

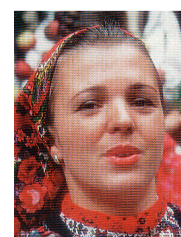
alpi típusú emberek

→ közepes termet, zömök alkat → Kis-Ázsia felől
→ Közép-Európában: **Alpokban, Kárpátok vidékén**

dinári típusú emberek

→ magas növés, keskeny arc
→ Közép-Európában: **Alpok keleti felén,
Dél-Lengyelországban**

északi típusú emberek

→ igen magas termet, szőke haj, kék szem
→ Közép Európában: **az északi területeken**

nyelv → népcsoportok → keveredés → nyelvben területileg egységesek →
indoeurópai nyelvcsalád: germán, szláv, újlatin nyelvek → **finnugor nyelvcsalád**

vallás → keresztény: katolikus, protestáns, ortodox (görögkeleti)

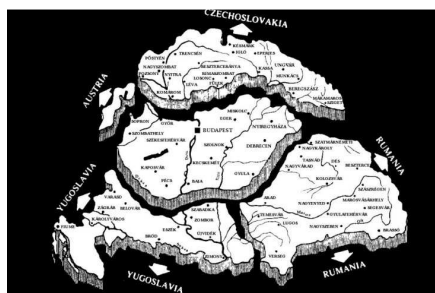
Határ- és területi változások

1. **első világháború** után → trianoni békeszerződés (1920.06.04.)

→ **Magyarország**

→ területének kétharmadát elvesztette
(325 411 km²-ről 92 963 km²-re csökkent)

→ lakossága több mint felét elvesztette
(20 886 487 főről 7 615 117 főre esett vissza)

→ **Románia**

→ területe kétszeresére nőtt

→ hozzá került: Erdély, Moldova, Bukovina, Észak-Dobrudza

→ **Csehország és Szlovákia**

→ összekapcsolása (Csehszlovákia)

2. második világháború után → Szovjetunió terjeszkedése

→ **Németország** kettészakítása (jaltai és potsdami konferencia)

→ NSZK (Német Szövetségi Köztársaság)
(kapitalista berendezkedés)

→ NDK (Német Demokratikus Köztársaság)
(szocialista berendezkedés)

→ 10 millió menekültet és kitelepített németet fogadtak
be Kelet- és Közép-Európa országaiból

→ **Lengyelország**

→ hozzá csatolták Sziléziát

→ keleti területeit a Szovjetunióhoz csatolták

→ sokan kivándoroltak (Amerika, Ausztrália)

→ **Csehszlovákia**

→ a német és magyar nemzetiségű lakosság jelentős
részét kitelepítették

Szocializmus Közép-Európában

Szovjetunió a politikai, katonai és gazdasági irányítója a térségnek

Szocialista országok voltak: Szovjetunió

Albánia

Bulgária

Csehszlovákia

Jugoszlávia

Lengyelország

Magyarország

Német Demokratikus köztársaság (NDK)

Románia

Legfontosabb jellemzői:

- államosítás (magántulajdon megszüntetése)
- tervgazdálkodás (piac törvényeinek figyelmen kívül hagyása)
- nehézipar aránytalanul nagy fejlesztése
- TSZ-esítés → a parasztság termelőszövetkezetekbe való kényszerítése
- környezetszennyezés
- emberi szabadságjogok korlátozása (vallás, utazás, szólás- és véleményalkotás szabadsága)

gazdasági szövetségük:

KGST (Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanács) 1949-1991

katonai szövetségük:

Varsó Szerződés 1955-1991

3. rendszerváltás után (1989-1990)

→ **Németország** újraegyesítése: 1990. október 03.

→ **Csehszlovákia** békés felbomlása Csehországra és Szlovákiára:
1993. január 01.

→ **Jugoszlávia** felbomlása véres áldozatok árán

függetlenné válás: 1991. június 25. Szlovénia, Horvátország

1991. szeptember 8. Macedónia

1992. március 1. Bosznia-Hercegovina

2006. június 3. Montenegró

2006. június 5. Szerbia

2008. február 17. Koszovó

áttérés a piacgazdaságra → csatlakozás az Európai Unióhoz

Az Európa Unió tagországai fővárosaikkal (kiemelve a Közép-európai országokat)

1. Ausztria (Bécs - 1995)

2. Belgium (Brüsszel - 1957)

3. Bulgária (Szófia - 2007)

4. Ciprus (Nicosia - 2004)

5. Csehország (Prága - 2004)

6. Dánia (Koppenhága - 1973)

7. Egyesült Királyság (London - 1973)

8. Észtország (Tallinn - 2004)

9. Finnország (Helsinki - 1995)

10. Franciaország (Párizs - 1957)

11. Görögország (Athén - 1981)

12. Hollandia (Amszterdam - 1957)

13. Írország (Dublin - 1973)

14. Lengyelország (Varsó - 2004)

15. Lettország (Riga - 2004)

16. Litvánia (Vilnius - 2004)

17. Luxemburg (Luxembourg - 1957)

18. Magyarország (Budapest - 2004)

19. Málta (Valletta - 2004)

20. Németország (Berlin - 1957, 1990-ig csak az NSZK, az NDK nélkül)

21. Olaszország (Róma - 1957)

22. Portugália (Lisszabon - 1986)

23. Románia (Bukarest - 2007)

24. Spanyolország (Madrid - 1986)

25. Svédország (Stockholm - 1995)

26. Szlovákia (Pozsony - 2004)

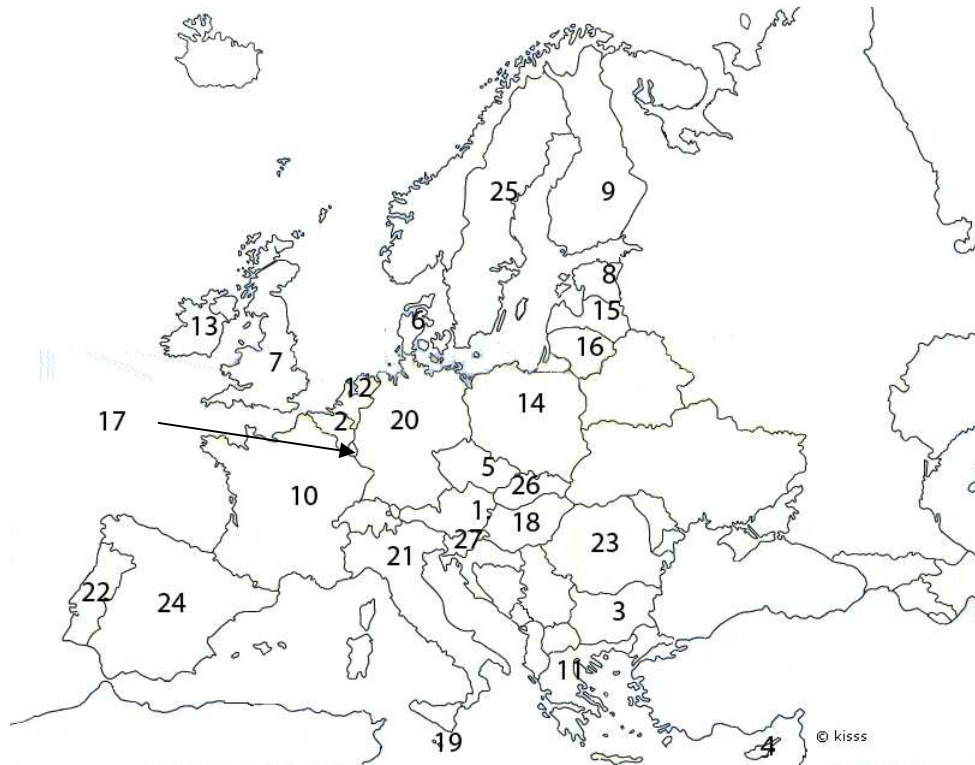
27. Szlovénia (Ljubljana - 2004)

Közép-Európa gazdasági jellemzői – ma

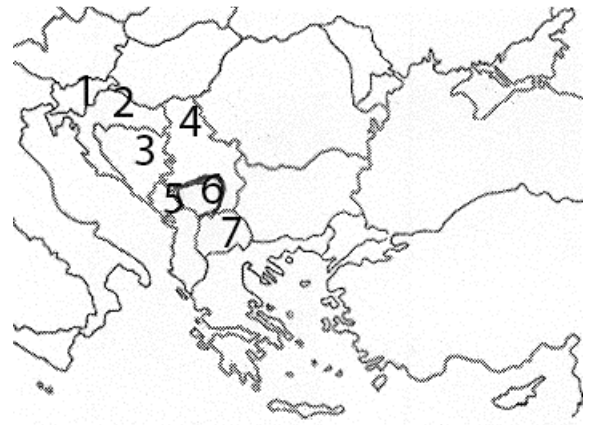
- nagy, összefüggő iparvidékek (pl. Ruhr-vidék → Németország)
- forgalmas kikötők (pl.: Hamburg, Rostock → Németország)
- nagyvárosok (pl.: Bécs → Ausztria; München → Németország)
- egyetemi központok
- szolgáltatások fejlődése (kereskedelem, közlekedés, oktatás, egészségügy)
- tranzitútvonalak (vasút, közút)
- lakosság 75%-a városlakó
- agglomerációk (vonzáskörzetek) kialakulása

TÉRKÉP

1. **Ausztria**
2. Belgium
3. Bulgária
4. Ciprus
5. **Csehország**
6. Dánia
7. Egyesült Királyság
8. Észtország
9. Finnország
10. Franciaország
11. Görögország
12. Hollandia
13. Írország
14. **Lengyelország**
15. Lettország
16. Litvánia
17. Luxemburg
18. **Magyarország**
19. Málta
20. **Németország**
21. Olaszország
22. Portugália
23. **Románia**
24. Spanyolország
25. Svédország
26. **Szlovákia**
27. **Szlovénia**

1. Szlovénia
2. Horvátország
3. Bosznia-Hercegovina
4. Szerbia
5. Montenegró
6. Koszovó
7. Macedónia

1. Erdély
2. Bukovina
3. Dobrudzsa

FOGALMAK

KGST	(Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanács) a szocialista országok gazdasági szövetsége 1949-1991-ig.
Varsó Szerződés	a szocialista országok katonai szövetsége 1955-1991
piacgazdaság	olyan magántulajdonra épülő gazdálkodás, amelyben a kereslet-kínálat érvényesül
ipartelepítő tényezők	azok az adottságok, ami miatt letelepedik egy helyen az ipar (pl.: ásványkincsek – bányászat; kikötők – hajógyártás stb.)
munkaerő	az ember, aki munkát képes végezni
fogyasztópiac	az a hely ahol a megtermelt áru eladható
városodás	az a folyamat, amikor a városok száma növekszik
agglomeráció	egy nagyváros vonzáskörzete